

**Fonaments dels Mètodes Qualitatius: de la
Interpretació al Discurs**

Codi: 42592
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313402 Recerca i Intervenció Psicosocial	OT	0	1

Professor/a de contacte

Nom: Juan Manuel Muñoz Justicia

Correu electrònic: Juan.Munoz@uab.cat

Equip docent

Eduard Moreno Gabriel

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Prerequisits

No hi ha prerequisits.

Objectius

Al finalitzar el mòdul, l'estudiant serà capaç de:

- Diferenciar entre metodologia, mètodes i tècniques de recerca
- Identificar les tradicions de recerca qualitativa a les ciències socials
- Diferenciar els mètodes quantitatius de recerca dels qualitatius
- Identificar les bases dels mètodes etnogràfics, interaccionistes i lingüístics
- Recollir informació rellevant utilitzant diferents tècniques de recollida de informació
- Analitzar i interpretar la informació
- Utilitzar recursos per a garantir la qualitat i credibilitat d'una recerca qualitativa
- Realitzar un disseny de recerca amb mètodes qualitatius

Competències

- Establir objectius operatius fonamentals, rellevants teòricament i socialment, que tinguin en compte la complexitat de la realitat psicosocial
- Orientar teòricament la definició dels objectius, el disseny i l'anàlisi en la comprensió dels fenòmens psicosocials

- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit
- Seleccionar i aplicar les tècniques necessàries per a la recollida, l'anàlisi i la presentació de material empíric de caràcter qualitatiu
- Treballar en equip i generar sinergies en entorns de treball amb diverses persones que treballen de manera coordinada i col·laborativa
- Utilitzar amb eficàcia les tecnologies de la informació i de la comunicació en la recollida, l'elaboració i la transmissió de coneixement

Resultats d'aprenentatge

1. Descriure els marcs metodològics implicats en l'estudi d'un problema d'investigació concret
2. Elaborar un pla de recerca viable a partir d'una pregunta d'investigació i dels objectius establerts
3. Necessitar i valorar els objectius operatius d'un pla d'investigació d'acord amb una pregunta d'investigació psicosocial
4. Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
5. Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit
6. Treballar en equip i generar sinergies en entorns de treball amb diverses persones que treballen de manera coordinada i col·laborativa
7. Utilitzar amb eficàcia les tecnologies de la informació i de la comunicació en la recollida, l'elaboració i la transmissió de coneixement

Continguts

Bloc 1. Aproximació al camp de la recerca qualitativa a les ciències socials i humanes

- La recerca qualitativa en les disciplines humanes i socials. Tradicions de recerca
- La polaritat Quali/Quanti
- Característiques bàsiques de la recerca qualitativa
- La qüestió de la credibilitat, la qualitat i el rigor en la recerca qualitativa

Bloc 2. Tradicions, mètodes i tècniques de recerca qualitativa

- La distinció entre metodologia, mètode i tècnica
- Diversitat de mètodes: mètodes basats en l'etnografia, mètodes basats en la tradició interaccionista i mètodes basats en la lingüística

Bloc 3. Pràctica de la recerca qualitativa: disseny i estratègies d'investigació

- Disseny i estratègies d'investigació. L'ús de la teoria per generar problemes de recerca
- Disseny d'una recerca qualitativa: criteris bàsics
- El/la investigador/a com a "bricoleur"
- La familiaritat amb les diferents tècniques de producció d'informació i anàlisi de material empíric.
- Seminari de disseny i elaboració d'una proposta d'investigació

Bloc 4. Anàlisi qualitatiu i interpretació

- Anàlisi qualitatiu i interpretació. Criteris i orientacions mínimes
- L'organització i la preparació dels materials d'anàlisi
- Estratègies i tipus d'anàlisi
- La interpretació: regles i criteris bàsics
- L'elaboració d'un informe de recerca i la presentació/devolució dels resultats

Bloc 5. Apropaments bàsics a l'anàlisi de textos i discursos en psicologia social

- El paper del llenguatge en les ciències socials.
- Fonaments, varietats i tradicions en l'anàlisi del discurs
- La pràctica de l'anàlisi del discurs: procediments i tècniques

Metodologia

A. Activitats dirigides d'ensenyament i aprenentatge presencial (a l'aula):

Professor(a):

- Assignació de lectures
- Exposició dels continguts bàsics
- Dinamització de la discussió a l'aula

Estudiants:

- Identificar aspectes rellevants en les lectures assignades
- Elaborar preguntes en relació als interessos de recerca pròpia
- Presentar treballs fets en grup
- Generar respostes a partir de la discussió a l'aula
- Defensar la pròpia postura teòrica/metodològica/ètica/política

B. Activitats supervisades d'ensenyament - aprenentatge (fora de l'aula):

- Tutories
- Orientació a l'estudiant en la cerca de materials, en el seu treball i estudi

C. Activitats d'aprenentatge autònom (fora de l'aula)

- Recollida i sistematització del material bibliogràfic
- Lectura de la informació recomanada i la trobada per l'estudiant
- Sistematització, resum i anàlisi de la informació recollida
- Estudi personal
- Treball en grup

- Integració teòrica i metodològica
- Elaboració de conclusions i recomanacions a l'àmbit estudiat
- Elaboració de treballs i informes de recerca

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Discussió a l'aula i exercicis pràctics	10	0,4	4, 5, 6
Exposició dels continguts bàsics	20	0,8	1, 2, 3, 4, 5
Tipus: Supervisades			
Tutories grupals	10,5	0,42	3, 4, 5, 6
Tutories individuals	14,5	0,58	1, 2, 3, 4, 5
Tipus: Autònomes			
Cerca i sistematització de la informació bibliogràfica	15	0,6	6, 7
Elaboració de treballs	40	1,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
Lectura de textos	25	1	1, 2, 3, 4, 5
Treball en grup	15	0,6	1, 2, 4, 5, 6

Avaluació

Qualificacions:

Mòdul superat: El mòdul es considerarà superat si l'estudiant obté una nota mitjana superior a 5 en el conjunt de les proves d'avaluació.

Avaluable: Es considerarà Avaluable l'estudiant que hagi presentat evidències d'aprenentatge amb un pes igual o superior 40% del total del mòdul.

No avaluable: Es considerarà No avaluable el fet que encara que l'estudiant hagi presentat varies proves el pes total en relació amb el conjunt del mòdul sigui inferior al 40%.

Reavaluació: No hi ha reavaluació

Pautes d'avaluació de la Facultat de Psicologia: http://www.uab.cat/doc/DOC_avaluaciotitulacions1819

Evidències d'Aprenentatge:

- **Evidència d'aprenentatge 1 (EV1):** Assistència i participació activa Pes: 10%
- **Evidència d'aprenentatge 2 (EV2):** Exposició sobre una temàtica a escollir entre els continguts del bloc temàtic: Grupal. Pes: 20%

- **Evidència d'aprenentatge 3 (EV3):** Treball que contribueix al treball de recerca i que consisteix en el disseny raonat de la investigació que desenvoluparà cada estudiant. Autoria: Individual. Extensió màxima: 7000 paraules. Pes: 50%

- Evidència d'aprenentatge 4 (EV4): Informe d'aprenentatge del mòdul pel TFM. Informe sobre l'aplicació del mòdul al procés del TFM, corregit pel tutor/a de l'estudiant seguint les directrius de qui coordina el mòdul. Individual. Pes: 20%

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
EV1. Assistència i participació activa	10	0	0	4, 5, 6
EV2. Exposició continguts bloc temàtic	20	0	0	1, 3, 4, 5, 6, 7
EV3. Treball Disseny de la Recerca	50%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 7
EV4. Informe d'aprenentatge del mòdul pel TFM	20%	0	0	4, 5

Bibliografia

Antaki, C., Billig, M., & Potter, J. (2003). El Análisis del discurso implica analizar: Crítica de seis atajos analíticos. *Athenea Digital - Revista de Pensamiento e Investigación Social*, 1(3), 14-35.

Denzin, N. K. & Lincoln, Y. S. (2011) The SAGE Handbook of Qualitative Research. Fourth Edition. London: Sage.

Garay, A.; Íñiguez, L. y Martínez, Luz M^a (2005) La perspectiva discursiva en psicología social. *Subjetividad y procesos cognitivos*. 7, 105 - 130

Gil-Juárez, Adriana y Vitores González, Anna (2011) *Comunicación y discurso*. Barcelona: Editorial UOC.

Ibáñez, J. (1986). Perspectivas de la investigación social: el diseño de las tres perspectivas. En M. García Ferrando, J. Ibáñez y F. Alvira (comp.). *El análisis de la realidad social. Métodos y técnicas de investigación* (pp. 49-83). Madrid: Alianza Editorial.

Ibáñez, T. (2001) ¿Fondear en la objetividad o navegar hacia el placer? *Athenea Digital - Revista de Pensamiento e Investigación Social*, N° 0

Íñiguez, L. (Ed.) (2006) *Análisis del Discurso. Manual para las ciencias sociales*. 2ª Edición. Barcelona: EDIUOC.

Levitt, H. M., Bamberg, M., Creswell, J. W., Frost, D. M., Josselson, R., & Suárez-Orozco, C. (2018). Journal article reporting standards for qualitative primary, qualitative meta-analytic, and mixed methods research in psychology: The APA Publications and Communications Board task force report. *American Psychologist*, 73 (1),26.

Pla, M. (1999) El rigor en la investigación cualitativa. *Atención Primaria*, 5 (24), 295-300.

Potter, J. y Wetherell, M. (1987) *Discourse and social psychology*. London: Sage.

Silverman, D. (2013). *Doing qualitative research: A practical handbook*. London: SAGE.

Van Dijk, T. (Comp.) (1997) *El discurso como estructura y proceso. Estudios sobre el discurso I: una introducción multidisciplinaria*. Barcelona: Gedisa, 2002

Van Dijk, T. (Comp.) (1997) *El discurso como interacción social. Estudios sobre el discurso II: una introducción multidisciplinaria*. Barcelona: Gedisa, 2002

Willig, C. (2008) *Introducing Qualitative Psychology*. New York. Open University Press.

Willig, C. & Stainton-Rogers, W. (2008) *The SAGE Handbook of Qualitative Research in Psychology*. London: Sage